

PALVELUT JA DIGITALISAATIO –VALMISTELURYHMÄN 13. KOKOUS

Aika 10.10.2024 klo 13.00-15.00

Paikka Teams

Osallistujat

Eriksson Ethel (Sipoon kunta)
Erma Raisa (Uudenmaan ELY-keskus)
Jouppila Vesa (Hämeen ELY-keskus)
Keränen Tiina (Lapin TE-toimisto)
Kojonsaari Tapani (TEM)
Koto Ilona (Kuntaliitto), sihteeri
Kytölä Tomi (OKM)
Lamppu Sami (KEHA)
Lehto Petra (TEM)
Leppänen Pasi (VM)
Makkula Heikki (KEHA)
Nieminen Minna (TEM), puheenjohtaja
Nieminen Tea (KEHA)
Oksanen Pirjo, Kuopion kaupunki
Pajari-Xiang Laura (KEHA)
Sandberg Jenni (KEHA)
Slaney Johanna (TEM)
Säippä Sari (Varsinais-Suomen ELY-keskus)
Tirkkonen, Anu (Kuntaliitto)
Turvanen Pipa (Turun kaupunki)

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin asialista.

3. Edellisen kokouksen 5.9.2024 muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio muutoksitta.

4. Palveluhankinnat ja palveluiden tuotannon suunnitelmat työllisyysalueilla -valtakunnallisen kyselyn tulokset

Raisa Erma (Uudenmaan ELY-keskus) esitteli Hankinnat-työryhmän sihteeristön valmisteleman kyselyn, jolla kysyttiin syyskuun alussa työllisyysalueilta työvoimapalveluiden järjestämistavoista ja valmistelun tilanteesta. Vastausprosentti jäi valitettavasti alle 50%, mutta oli alueellisesti melko kattava.

Kyselyssä kartoitettiin alueellista valmistelutilannetta työvoimapalveluiden järjestämisen osalta ja selvitettiin eri järjestämistapojen käyttöä. Lisäksi kysyttiin, aiotaanko alueella järjestää muita kuin lakisääteisiä työvoimapalveluita. Kyselyn tavoitteena oli myös selvittää valmistelun aikana nousseita haasteita ja arvioida mahdollisten tukitoimien tarvetta valmistelun tueksi.

Palvelutuotannon tavat kyselyssä olivat valtiolta siirtyvä sopimus, oma tuotanto, hankinta in-house toimijalta, kilpailutus ja järjestämättä jättämien. Esityksessä käytiin läpi eri palveluiden osalta tuottamistapojen hajonnat. Kokonaisuutena eniten käytetty tapa on valtiolta siirtyvien sopimusten käyttö (32%) ja toiseksi käytetyimmät tavat (tasaluvuin 26%) oma tuotanto ja hankinta in-house -toimijalta. Yhteenvedona todettiin, että eri palveluiden, alueiden ja tuottamistapojen osalta on suurta hajontaa. Paljon on siis tulossa palvelurakenteen eriytymistä, mikä on osa uudistuksen tavoitettakin.

Työllisyysalueilla on suunnitteilla ja käynnissä useita muita työllistymistä ja kotoutumista edistäviä palveluja, jotka täydentävät laissa määriteltyjä työvoimapalveluita. Tulosperusteisia hankintoja ei kyselyn perusteella ole koettu työllisyysalueilla vielä ajankohtaisina, mutta on osassa suunnitteilla myöhemmin.

Valmistelussa koetut haasteet liittyivät erityisesti rahoituksen riittävyyteen, tietojärjestelmien keskeneräisyyteen, henkilöstösiirtoihin, tiedon kulkuun ja yhteistyön puutteisiin eri toimijoiden välillä.

Puheenjohtaja kiitti kattavasta esittelystä. Keskustelussa nostettiin esiin palvelurakenteen eriytymisen vaikutusta yhdenvertaisuuteen. Todettiin, että samanlaisia palveluita ei tulla kaikkialla toteuttamaan, mutta yhdenvertaisuus ei tarkoitaakaan samanlaisia palveluita kaikille, vaan tarpeiden mukaisia palveluita. Hankintojen osalta kannettiin huolta aikataulusta ja palvelujen katkeamattomuudesta erityisesti vuodenvaihteessa. Kuntien osalta todettiin, että tehdyt rahoitusleikkaukset ja henkilöstön siirtoon liittyvät asiat ovat haastaneet budjetoitua ja vaikuttaneet myös hankintamahdollisuuksiin.

5. Kuntien ja valtionhallinnon roolit ja tehtävät kotoutumislain näkökulmasta

Laura Pajari-Xiang (KEHA-keskus) esitteli kotoutumislainsäädännön mainittujen viranomaistoimijoiden tehtävät ja roolit 1.1.2025 alkaen. Valtionhallinnon toimijoita on niin valtakunnallisella tasolla (Työ- ja elinkeinoministeriö, KEHA-keskus, Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Opetushallitus) kuin alueellisella tasolla (ELY-keskukset, Aluehallintovirasto ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto). Alueellisia ja paikallisia toimijoita ovat kunnat, työvoimaviranomaiset ja hyvinvointialueet.

Esityksessä kerrottiin myös 26.9.2024 annetussa hallituksen esityksessä ehdotettavista muutoksista kotoutumislakiin ja toimijoiden kotoutumisen edistämisen tehtäviin. Lausuntokierroksella olevassa HE:ssä esitetään kumottavaksi muutamia melko tärkeitä/isoja tehtäviä, joita esityksessä edellä oli kuvattu. Syynä muutoksille on se, että kuntien kotoutumisen rahoitusta vähennetään, jolloin vähennetään myös seurantavelvoitteita.

Lisäksi Laura kertoi, miten KEHA-keskuksessa on valmistauduttu vuodenvaihteessa tuleviin muutoksiin.

Puheenjohtaja kiitti hyvästä esittelystä ja totesi, että nyt olikin hyvä ajankohta esitykselle, kun teeman ympärillä tapahtuu niin paljon. Keskustelussa kysyttiin, voitaisiinko valtion puolelta avata tarkemmin rahoitusleikkausten ja vähennettävien velvoitteiden suhdetta sekä näiden jakautumista eri toimijoiden välillä, koska kunnissa ei oltu päästy samoihin lopputulemiin. Minna Nieminen kertoi, että KOTO2024 ohjausryhmässä oli todettu kyseessä olleen puhtaasti laskennallinen malli.

ELY-keskuksesta tuotiin esiin, että edelleen lainsäädäntö jättää tulkintaa tehtävienjaolle, minkä vuoksi erityisesti näin vähenevien resurssien aikaan on tärkeää jatkaa yhteistä keskustelua tehtävien ja resurssien jaosta. Todettiin, että suurin osa muutoksista kohdistuu kuntiin ja osa ELY-keskuksiin, ja että on haastavaa, että näin isoja muutoksia esitetään tulevan voimaan jo vuodenvaihteessa.

Lisäksi tiedusteltiin, täytyykö kotoutumishjelma-asiakirja edelleen toimittaa 5.12. mennessä, vaikka kyseinen tehtävä ollaan uuden esityksen mukaan kumoamassa. Minna Nieminen kertoi, että näitä kysymyksiä käsitellään ja linjataan KOTO2024 ohjausryhmässä.

6. C23-valmisteluryhmien työskentelyn eteneminen

Pirjo Oksanen (Kuopion kaupunki) kertoi lyhyesti kuulumiset C23 valmisteluryhmien työskentelystä ja että ryhmät kokoontuvat yhteen 31.10.-1.11., jonka jälkeen työskentelyn tuloksista voidaan antaa laajemmin tietoa ja viestiä ulospäin.

Työryhmistä ryhmät 2 ja 4 on yhdistetty, eli asiakkaiden alueellista liikkuvuutta ja yliaalueellisista palveluista maksettavien korvausten malleja pohditaan yhdistetyssä ryhmässä. Myös ryhmät 3 ja 9 on yhdistetty, eli muutosturvaa, rakennemuutostilanteita ja isojen työnantajien rekrytointitarpeita pohditaan yhdessä. Merityöväilytykseen on suunniteltu valtakunnallinen malli ja tehtävää ollaan keskittämässä Turkuun. Valtakunnallisia hankintoja ei ole nyt tulossa, Hansel ei ollut kiinnostunut niistä kohteista, joita kunnista esitettiin. Tarpeita yliaalueellisille hankinnoille on kuitenkin tunnistettu, mm. yhteiskuntaorientaation osalta. Digitaalisten palveluiden osalta käyty paljon keskustelua, mutta työllisyysalueiden eritahtisuus on haastanut yhteisen tekemisen paikkoja

Puheenjohtaja kiitti esittelystä ja pyysi kirjallista yhteenvetoa jälkikäteen (toimitettu myöhemmin työryhmän työtilaan). Myös laajempaa viestintää Tampereen yhteistyökokouksen jälkeen toivottiin ja tätä on kuntien mukaan tarkoitus myös tehdä. Keskustelussa kysyttiin myös, miten ne kunnat/alueet, jotka eivät ole olleet mukana C23 työryhmissä, saavat tietoa ja pääsevät mukaan yhteisiin malleihin ja keskusteluihin. Pirjo Oksanen toivoi, että ryhmissä sovitut hyvät toimintamallit jalkautuvat myös muille alueille, esim. muutosturvan osalta. Pipa Turvanen kertoi, että periaatteista, toimintamalleista ja esim. kustannusten jaosta pyritään määrittelemään näissä pöydissä, jonka jälkeen ne ovat vapaasti kaikkien käytettävissä. Ei ole tarkoitus synnyttää erillisiä ryhmiä, joihin ei pääsisi muita mukaan. Valmistelu on alueilla eritahtista, joten jollain porukalla on tehtävä näiden yhteisten asioiden valmistelua, jonka jälkeen mukaan kyllä pääsevät muutkin.

7. Asiakastietojen siirron tilanne ja ohjeistus sekä Tietojärjestelmät-solun työskentelyn ajankohtaiset

Jenni Sandberg (KEHA-keskus) kertoi, miten tulevat työvoimaviranomaiset näkyvät asiakastietojärjestelmissä ja miten asiakkuuksien siirrot käytännössä toteutetaan. Vuodenvaihteessa asiakkaat siirretään massapäivityksellä uuden viranomaisen organisaatiolle ilman vastuuasiantuntijatieta. Siirto tehdään asuinkunnan tai kotikunnan mukaan. Ilman koti-/asuinkuntatieta olevat siirretään KEHA-keskukselle, joka ohjaa asiakkaat eteenpäin. Nykyisten ja tulevien työvoimaviranomaisten asiantuntijat voivat käyttää A-TMT-järjestelmään luotuja tunnisteita asiakkaiden ryhmittelyyn. Näiden tunnisteiden ja muiden ha-

kutekijöiden avulla työvoimaviranomaiset voivat 2.1.2025 alkaen hakea ja siirtää asiakkaita vastuuasiantuntijoille. Asiakkuuksien salkutuksen toivotaan sujuvan tällä tavalla reilusti nopeammin kuin esim. kuntakokeilujen alkuvaiheessa. Lisäksi Jenni kertoi, miten asiakkaille viestitään muutoksesta ja miten asiantuntijoita on ohjeistettu asiassa.

Esitys herätti kysymyksen, miten asiakassiirtojen osalta on huomioitu se, että joillain alueilla on siirretty Kuntalain 54:n mukaista toimivaltaa muille kunnille. Jenni vastasi, että tällä hetkellä järjestelmässä on vain yksi työvoimaviranomainen per alue ja muut kunnat tekevät työtä vastuukunnan nimissä.

Jaakko Westerlund kertoi, että tulevana viikonloppuna on A-TMT:n 3. käyttöönotto, joka on suuri ponnistus ja vaatinut etukäteen valtavasti työtä ja myös käyttöönoton jälkeinen tuotannon vakautus vaatii huomiota. Eri järjestämistapojen ja toimivallan siirtoon liittyvien seikkojen huomioiminen tietojärjestelmissä olisi tässä kohtaa tuottanut liian suuren riskin.

Tea Nieminen muistutti lisäksi kuntia asiakkaiden tietojen tiedonsaantioikeudesta, joka on astunut voimaan 1.8.2024. Kokoushetkellä 22 kuntaa oli pyytänyt tietoja ja 11 kuntaa testasi. Ilona Koto kysyi, onko tiedonsaantioikeuden toteuttamiseen muuta keinoa kuin integraation rakentaminen KEHA-keskukseen. Asiassa ohjeistettiin TE24 tietopankkiin (vastaus etsitty jälkikäteen: tiedot saa integraation kautta) minkä lisäksi kerrottiin, että tietojärjestelmään saa katseluoikeudet.

Sami Lamppu (KEHA-keskus) kertoi vielä Tietojärjestelmät-solun kuulumiset. Erityisesti korostettiin käyttövaltuushallintaan liittyvien toimien kriittisyyttä. Samalla viikolla oli lähtenyt KEHA-keskukselta tietopyyntö alueille, joilta vielä puuttui tietoja. Kokouksen ajankohdaksi 44 alueen tiedot (45:stä) oli saatu, eli sen osalta on hyvä tilanne. Jatkuvien palveluiden hallintamallista on julkaistu ensimmäinen versio, jossa on kuvattu erityisesti vuodenvaihteen jälkeistä tilannetta. Uusi versio julkaistaan vielä myöhemmin. DVV:n organisaatiokorttien tarpeista on julkaistu tiedote. Materiaaliin on koottu kaikki keskeiset KEHA-keskuksen kuntiin lähettämät tietopyynnöt sekä koonti Tietopankissa julkaistuja uutisista.

Puheenjohtaja kiitti tiivistä esityksestä. TE-toimiston taholta tiedusteltiin vuodenvaihteen tietojärjestelmien käyttökatoista, jotta palvelusuunnittelua ja asiakasviestintää voitaisiin suunnitella. Asiaa on käsitelty sekä KEHA-keskuksessa että TEM:ssä. Jaakko Westerlund kertoi, että vielä ei ole tiedossa tarkkaa aikataulua. Ainakaan 31.12. järjestelmät eivät tule olemaan käytössä ja varmasti kannattaa varautua saamaan tehtävät loppuun ennen vuoden viimeistä viikkoa. ELY-keskuksesta muistutettiin, että asiakasnäkökulma on tässä aivan kriittinen, koska vuodenvaihteeseen kohdistuu aina paljon painetta uusien asiakkaiden suunnalta. Viestinnän tulee olla selkeää ja runsasta, jotta asiakkaat tietävät, miten ja mihin olla yhteydessä ja missä voi esim. tulla viivettä.

8. Muut asiat

Työvoimapalveluiden viitearkkitehtuuriin on tehty päivityksiä ja ennen vuodenvaihdetta on tulossa vielä pieniä päivityksiä. Vuodenvaihteen jälkeen vastuu viitearkkitehtuuriin ylläpidosta siirtyy KEHA-keskukselle.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on suunnitteilla viestintäkampanjaa loppuvuoteen ja kriisiviestintäsuunnitelmaa valmistellaan. Tiedossa on valtava muutos ja varmasti jotain sattuu. Pyritään mahdollisimman hyvin viestimään asioista etukäteen ja myös varaudutaan siihen, että vuodenvaihteen jälkeen poikkeustapauksia voi ilmetä.

Seuraava kokous on 28.11.2024.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:51.